

NECHÁM VYPRACOVAT KONCEPČNÍ DOKUMENT ROZVOJE KULTURY V BRNĚ (NA 10 LET) VČETNĚ FORMULACE KRÁTKO/STŘEDNĚ/DLOUHODOBÝCH CÍLŮ SE STANOVENÝMI OSOBAMI/INSTITUCEMI ODPOVĚDNÝMI ZA JEJICH SPLNĚNÍ

Dokument rozvoje kultury v zevrubné analýze současného stavu a ve spolupráci všech aktérů brněnské kulturní sféry stanoví uskutečnitelné vize a priority pro podporu a rozvoj brněnské kultury. Jeho vypracování podpoříme finančními i lidskými zdroji. Po odsouhlasení nového strategického dokumentu kulturní politiky pro Brno se jím budeme řídit.

Na úrovni města Brna existuje koncepční materiál [Program rozvoje kultury města Brna a jeho evaluace](#) – poměrně nový dokument z roku 2012 od firmy DVH ČR, jehož přijetí provázely kontroverze. Materiálu jsou vyčítány například chyby v používání pojmů, pouhé konstatování stavu bez stanovení vize, disproporce mezi podporou turistického ruchu, zřizované a nezřizované sféry i opominutí kulturního školství.

Mít strategický dokument s analýzou současného stavu je dobrý základ, ale **nutným předpokladem je stanovení vize** a pro její zavedení do praxe implementační plán (se stanovením jednotlivých cílů a odpovědností), na kterém se shodnou všichni aktivně zainteresovaní.

To bohužel při vytváření nynějšího strategického dokumentu neproběhlo. Navíc politici nepřevzali stanovené cíle za své (dokument nebyl zastupitelstvem přijat) – **podpora kultury stále není na úrovni Magistrátu města Brna koncepční záležitostí**. Ani nebyl stanoven systém kontroly nad zavedením plánu do praxe a jeho postupné vyhodnocování.

Za účelem rozvíjení a konkretizace nynějšího programu byla navržena platforma spolupráce organizací působících v oblasti kultury, tj. **Koordinační skupina pro Program rozvoje kultury města Brna** se zastoupením zřizovaných a nezřizovaných organizací, akademické sféry, města Brna a Turistického informačního centra města Brna.

Aby strategický plán kulturní politiky ve městě Brně fungoval – tedy nebyl pouze na papíře – **je nutný konsensus odborníků na základě analýz, kulturních aktérů na základě jejich potřeb a politiků na základě jejich vizí**. Tak může vzniknout plán s jasným podhoubím a směřováním k realizovatelnému cíli.

Existuje několik strategických dokumentů věnujících se kultuře (respektive kulturní politice), ke kterým se Česká republika zavázala na úrovni EU. Existuje i [Státní kulturní politika České republiky 2009–2014 s výhledem na léta 2015–2020](#), ve které je jasně stanoveno, že **kulturní politika je nanejvýš důležitá vzhledem k ekonomickým (síla ekonomiky kultury) i dalším faktorům** (podporuje sociální soudržnost). **Mezi cíle tak má přirozeně patřit materiální podpora zachování nemovitých kulturních památek, kulturních hodnot, kulturní rozmanitosti i rozvoje živého umění.**

Nový a podle zásad správného strategického plánování vytvořený program kulturní politiky přinese Brnu její jasný směr. Umělci a pracovníci v kreativních odvětvích budou dopředu vědět, zda jejich záměr zapadá do témat a aktivit podporovaných městem. Návštěvníci z Brna i turisté budou vědět, co mohou výhledově čekat za významné akce. Politici budou mít schválený dokument, podle kterého se budou moci řídit a argumentovat při rozhodování o podpoře souvisejících projektů a dokumentů (jako je územní plán aj.).

ZAJISTÍM DŮVĚRYHODNOST A ODBORNOST VÝBĚROVÝCH ŘÍZENÍ NA ŘEDITELE/ŘEDITELKY PŘÍSPĚVKOVÝCH ORGANIZACÍ

Aktuálně probíhají výběrová řízení na ředitele Muzea města Brna a Divadla Radost. K přihlášce je nyní nutné připojit souhlas se zveřejněním jména a konceptu strategie pro danou instituci ve výběrových komisích převládají odborníci nad zástupci města. Tento pozitivní trend je třeba proměnit v pravidlo a zabránit tak dřívějším kontroverzím při výběru vedení Národního divadla Brno, Turistického informačního centra města Brna a Domu umění města Brna.

Rada města Brna si v [programovém prohlášení](#) na období 2010–2014 vytkla mj. tyto cíle: „Budeme realizovat otevřená výběrová řízení na ředitele městských společností a příspěvkových organizací při nástupu do funkce a vždy po pěti letech ve funkci. Všechna výběrová řízení budou transparentní a nediskriminační.“ V oblasti kultury tento cíl téměř naplnila. Výběrové řízení nebylo vyhlášeno jen na vedení Knihovny Jiřího Mahena.

O ředitelích kulturních organizací mají spolurozhodovat odborníci a nejen zástupci města. Jen tak je možné zajistit skutečně otevřený a dobrý výběr. U kontroverzních výběrových řízení na ředitele Národního divadla Brno (2012-2013!) a Domu umění města Brna nebyla plně zveřejněna jména ani koncepce zájemců a ve výběrových komisích byli slabě zastoupeni odborníci. Extrémním případem se stalo výběrové řízení na ředitelku nynějšího Turistického informačního centra města Brna. Jedinou osobou, nepřímo spjatou s vedením města a magistrátem, byla vedoucí Centrály turistického ruchu – Jižní Morava, zájmového sdružení spoluzakládaného statutárním městem Brnem, sídlícím v jeho prostorách. Ve většině případů posledních let bylo také výběrové řízení vypisováno pozdě, obvykle až po uplynutí pětiletého funkčního období.

Proto je třeba změnit Zásady vztahu orgánů statutárního města Brna k příspěvkovým organizacím tak, aby zahrnovaly následující povinnosti: **Výběrové řízení na ředitele příspěvkové organizace bude vyhlášeno v dostatečné lhůtě v odpovídající velikosti instituce před uplynutím funkčního období ředitele. Sběr přihlášek bude ukončen nejdříve tři měsíce od vyhlášení. Součástí přihlášky bude připojení souhlasu zájemce se zveřejněním jména a příjmení a koncepce strategie organizace po dobu výkonu funkce. Ve výběrové komisi budou převažovat renomovaní odborníci z oblasti poslání a hlavního účelu organizace nad zástupci magistrátu a politického vedení města.** Jen díky změně dobrého trendu v pravidlo lze garantovat zvýšení otevřenosti a odbornosti výběrových řízení.

ZALOŽÍM RADY KULTURNÍCH PŘÍSPĚVKOVÝCH ORGANIZACÍ A ROZŠÍŘÍM PRAVOMOCI A SLOŽENÍ NYNĚJŠÍCH DOZORČÍCH RAD.

Složení dozorčích rad u kulturních příspěvkových organizací neodpovídá významu těchto institucí. Proto je třeba rozšířit jejich složení a proměnit jejich zaměření. To povede k posílení odbornosti a transparentnosti řízení kulturních organizací a výběru jejich ředitelů/ředitelk. Rada se tak stane skutečným prostředníkem mezi městem, vedením organizace a veřejností.

Dozorčí radu má v současnosti Národní divadlo Brno a Městské divadlo Brno, v minulosti ji měla také Filharmonie Brno. **Do roku 2011 byly rady složeny ze zástupců a zástupkyň politického vedení města, magistrátu, akademické a umělecké sféry, případně Jihomoravského kraje nebo podnikatelského sektoru.** Nyní dozorčí rady tvoří vedoucí Odboru kultury Magistrátu města Brna (OK MMB), předsedkyně Finančního výboru Zastupitelstva města Brna (ZMB), předseda komise Rady města Brna (RMB) pro kulturu a členové RMB. Podle [Zásad vztahu orgánů statutárního města Brna k příspěvkovým organizacím](#) je nemůže tvořit nikdo jiný než zastupitelé nebo zaměstnanci odboru kultury.

Členové rady jsou jmenováni na čtyři roky a jejich úkolem je zejména dohlížet na činnost ředitele, sledovat výběrová řízení nebo využívání financí a zadávání veřejných zakázek a investic. Dozorčí rada se vyjadřuje k výročním zprávám a prostřednictvím RMB podává návrhy na jmenování či odvolání ředitele. Zhodnocení funkčního období předkládá vedoucí OK MMB, o výběru, jmenování a odvolání ředitele rozhoduje RMB.

Složení rad neodpovídá významu institucí je zpolitizované a nedostatečně odborné. Na organizace dle zřizovací listiny s působností regionální (Městské divadlo Brno) a celorepublikovou (Národní divadlo Brno) dohlíží zástupci obecní správy. Nynější složení rad také odráží jen formální a nikoli smysluplné využití dozorčí rady. Zaměstnanci odboru kultury a členové kulturní komise RMB totiž mají dohlížet na organizace z podstaty své hlavní funkce či pracovního poměru. Formálnímu pojetí rady jako pouhé prodloužené ruky magistrátu také odpovídají její omezené pravomoci a zaměření na finanční kontrolu a fakt, že nejsou zřízeny u všech kulturních příspěvkových organizací.

Proto je třeba změnit **Zásady vztahu orgánů statutárního města Brna k příspěvkovým organizacím** tak, aby umožňovaly jmenovat za členy rady také zástupce odborné veřejnosti. Rady budou tvořeny ze třetiny zástupci politických stran ZMB, zástupci zaměstnanců a nezávislími experty. Členové rady budou jmenováni na období přesahující volební období i jmenování ředitelky a složení rady by se mělo postupně obměňovat. Dozorčí rada si bude volit předsedu ze svého středu. Politická a odborní nominanti musí být bezúhonní a nesmí být ve střetu zájmů. Předem stanovené podmínky odbornosti a zkušenosti, které budou předpokladem výkonu funkce, budou platit pro všechny členy rady, kteří také budou vybráni v řádném a průhledném výběrovém řízení. Dozorčí rada bude mít pravomoc hodnotit činnost ředitelky, specifikovat umělecké zadání výběrového řízení, navrhnout zřizovateli členy výběrové komise na ředitelku, projednávat výsledky výběrového řízení a navrhnout kandidáty na jmenování. Zápisy z jednání dozorčí rady budou veřejně dostupné

Pravomoci a složení rad musí být rozšířeny a proměněny, aby mohly smysluplně přispívat k rozvoji organizace a vytvářet příznivé podmínky pro rozvoj kultury v Brně. Jen tak se rady mohou stát skutečně iniciativními, poradními a kontrolními orgány, které hrají roli prostředníka mezi ředitelem, vedením města a veřejností. Takto dozorčí rady přispějí také k posílení odbornosti a transparentnosti řízení příspěvkových organizací a výběru jejich ředitelů.

ZACHOVÁM FUNKČNÍ KOORDINAČNÍ SKUPINU PRO KULTURU

Koordinační skupina pro Program rozvoje kultury města Brna je od podzimu 2012 jedním ze dvou poradních orgánů náměstkyně pro kulturu. Tvoří ji tři zástupci zřizovaných a tři nezřizovaných organizací, dva akademické sféry včetně zástupce poradního sboru, čtyři města Brna a jeden Turistického informačního centra města Brna. Mezi největší úspěch Koordinační skupiny patří vypracování nových dotačních pravidel, které byly schváleny v říjnu 2013. Cílem jejího ustanovení však byla revize koncepčního kulturního dokumentu Brna: Programu rozvoje kultury města Brna a jeho evaluace, ke které doposud nedošlo. Koordinační skupinu je třeba ale zachovat také proto, že se ukázala jako fungující platforma komunikace mezi městem, příspěvkovými organizacemi a nezřizovanou scénou.

Město Brno má nyní dva poradní a odborné orgány pro kulturní politiku, které doplňují činnost výhradně politické Komise Rady města Brna pro kulturu. Vedle Koordinační skupiny (KS) je jím ještě Poradní sbor náměstkyně primátora města pro kulturu (Sbor), dříve poradní sbor Rady města Brna. Sbor tvoří významné, etablované osobnosti kultury, umění, umělecké pedagogiky a vědy o umění a kultuře působící v Brně. Posláním Sboru je sledovat a hodnotit vývoj kultury v Brně a navrhnout řešení brněnského kulturního života. Oba poradní orgány nemají pravomoc ani odpovědnost měnit kulturní politiku.

Do budoucna je potřeba zachovat Koordinační skupinu jako komunikační a akceschopnou platformu mezi jednotlivými aktéry v kultuře i funkční poradní sbor náměstka/kyně pro kulturu, který bude mít pravomoc jmenovat odborné hodnotitele pro udělování dotací.

PODPOŘÍM LEPŠÍ FINANCOVÁNÍ NEZÁVISLÉ KULTURY, UMĚNÍ, ZÁJMOVÝCH AKTIVIT A NEZISKOVÉHO SEKTORU

Budeme usilovat o navyšování rozpočtu grantového systému tak, aby rozdělované prostředky dosáhly do roku 2018 částky nejméně 30 mil. korun a tak podpoříme lepší fungování živého umění, kultury a neziskového sektoru.

Potřebnost takového kroku se opírá o doporučení odborníků, např. stanovisko Poradního sboru Rady města Brna z roku 2008, kde se píše: „Částka 11 milionů na jednoleté granty je nízká, nastavení systému je problematické i z časového hlediska – poskytuje peníze až v polovině příslušného roku.“ Situace v nezřizované sféře zůstala i po šesti letech takřka beze změny.

Je třeba posílit podporu kulturních subjektů mimo strukturu příspěvkových organizací (v r. 2014 cca 12 mil. korun) s ohledem na silnou tradici a hodnotu privátních a občanských aktivit v oblasti klubové kultury, divadla, hudby, výtvarného umění i literatury. Navýšení na 30 mil. korun by Brno srovnalo například s menší Plzní.

V Brně existuje velký potenciál v podobě množství uměleckých škol.

Většina jejich absolventů ale odchází pryč, protože zde nenajde uplatnění. O městské dotace se ročně uchází několik stovek žadatelů. Letos polovina žadatelů na dotaci vůbec nedosáhla. Většina podpořených projektů nemohla být podpořena plnou žádanou částkou.

Chceme-li, aby Brno bylo žádanou turistickou destinací a společenským centrem, potřebujeme, aby město žilo, a aby mělo nezaměnitelnou atmosféru. K tomu je zapotřebí vytvořit vhodné podmínky. Nezávislí tvůrci (profesionálové i amatéři), přinášejí nejnovější trendy. Vytvářejí často svými projekty nové vazby, nová spojení – stimulují další aktivity, včetně ekonomických dopadů. Budou-li mít v Brně příležitost mladí umělci a manažeři v kultuře, mohou tu vyrůst, odejít a rádi se zase vrátí. Brno by mělo být živým centrem umění a kultury s mezinárodní prestiží.

VYTVOŘÍM KREATIVNÍ CENTRUM V BÝVALÉ KÁZNICI NA CEJLU NA ZÁKLADĚ STUDIE JEHO PROVEDITELNOSTI

Realizace Kreativního centra v bývalé káznici na Cejlu dává možnost revitalizovat unikátní brownfield v centru města a nabídne prostor pro rozvoj kreativních průmyslů v Brně. Ze studie proveditelnosti Jihomoravského inovačního centra (JIC) vyplývá, že projekt je žádaný, město má potenciál v kreativních odvětvích a kreativní centrum bude po počáteční fázi ekonomicky soběstačné.

Projekt Kreativního centra, jehož „posláním je poskytnout prostor talentovaným lidem, snížit jejich odliv z Brna, zvýšit tím kvalitu života ve městě a podpořit růst kreativních odvětví jako potenciálu inovací,“ vzešel z Regionální inovační strategie Jihomoravského kraje v roce 2009 a navazuje na evropský záměr zvýšit přínosy kreativních průmyslů. Vznikem studie proveditelnosti Kreativního centra pověřila Rada města Brna JIC v roce 2012. Studie proveditelnosti byla odevzdána ke konci června 2014 a prokázala, že **v Brně je silný potenciál kreativních odvětví (je v nich zaměstnáno 10 % ekonomicky aktivních obyvatel města), projekt je realizovatelný v bývalé káznici.**

V současnosti je objekt nevyužívaný. Nyní je nutné zabránit chátrání káznice nejnutnějšími opravami (10 mil. Kč). Z ekonomické analýzy vyplývá, že rekonstrukce objektu a jeho vybavení vychází na cca 300 mil. Kč, s případnou nástavbou nových podlaží 400 mil. Kč. Po počáteční fázi bude navíc centrum ekonomicky soběstačné, a to v časovém horizontu čtyř let od spuštění provozu. Přesto se jedná zejména o dlouhodobou investici do podoby místa, která pomůže jak místní komunitě, tak kreativním odvětvím, podnikatelskému prostředí a rozvoji města. **Subjekty podnikající v kreativních odvětvích (jedná se například o malá filmová studia či nezávislé grafiky) přitom vyjádřily zájem o zbudování centra.**

Je potřeba, aby **Zastupitelstvo města Brna jasně deklarovalo, že projekt považuje za potřebný, a rozhodlo o jeho realizaci a způsobu financování.** Jako možné metody financování a realizace Kreativního centra se přitom jeví buď spolupráce města se soukromým sektorem (založení obchodní společnosti), spolupráce s Jihomoravským krajem, nebo usilování o prostředky z nových strukturálních fondů, případně kombinace uvedeného. Varianty nyní do konce roku prověří Kancelář strategie města. Výstavba kreativních center v Evropě je běžně realizována orgány městské nebo veřejné správy (konkrétně 80 % ze studií analyzovaných center).

Jako první krok je **nutné rozhodnout o revitalizaci objektu** a deklarovat, že město chce kreativní centrum. Následně je **nutná sanace objektu**, aby nedocházelo k jeho dalšímu chátrání a vandalství v objektu.

PODPOŘÍM KANDIDATURU BRNA NA TITUL EVROPSKÉ HLAVNÍ MĚSTO KULTURY V ROCE 2028 A DO KONCE ROKU 2017 ZAHÁJÍM PŘÍPRAVU NA TOTO KLÁNÍ

Titul Evropské hlavní město kultury (EHMK) je vždy na jeden rok propůjčován Evropskou unií jednomu či více evropským městům, která tak mají po celý rok možnost představit Evropě svůj kulturní život. Jeho udělení se považuje za podnět ke kulturnímu rozvoji a strukturálním změnám v daném městě. Kandidatura a případný titul by také mohly pomoci k postavení nového koncertního sálu.

Projekt „Evropské hlavní město kultury“ vznikl s cílem přispět ke sblížení evropských občanů. Na základě této myšlenky a z podnětu Meliny Mercouri (řecká ministryně kultury) jej zavedla Rada ministrů Evropské unie v červnu 1985. Od té doby má Evropské hlavní město kultury čím dál větší popularitu.

V roce 2009 vedení města rozhodlo o neúčasti Brna v klání o titul Evropské hlavní město kultury 2015, kterým se nakonec stala Plzeň. Důvodem údajně byly obavy z velkých finančních výdajů města. Ty by se však podle příkladů z [jiných měst](#) mohly až několikanásobně vrátit, což vyplývá z tzv. [Palmerovy zprávy](#), která zhodnotila dosavadní dopady projektu a formulovala množství doporučení pro budoucnost.

Podle nedávného rozhodnutí Evropského parlamentu bude mít Brno další příležitost přibližně až v roce 2022, kdy se bude v ČR a ve Francii rozhodovat o titul pro rok 2028.

Ačkoliv samotná přihláška do soutěže se bude podávat až za 7–8 let, je nanejvýš vhodné začít s přípravou již v nejbližších letech. Primárním krokem bude deklarovat politickou podporu kandidatuře. Nové Zastupitelstvo města Brna by tedy mělo schválit záměr kandidatury a zahájit tak naplňování podmínek kandidatury.

Brno má vzhledem ke své stávající infrastruktuře velké šance titul získat. Kandidatura a případný titul by také mohly pomoci k postavení Janáčkova kulturního centra.